

Gérard Klein ***Rehabilitáció***

***Réhabilitation est une nouvelle
de science-fiction de Gérard Klein,
publiée en 1973.***

***Elle a notamment été publiée
dans le recueil Les Mosaïques du temps (1990).***

Kedves Szüleim!

Amikor az ember bekerül a frikill-zónába, bizony nincs kedve tréfálni.

A Földtől bizonyos parszekre jelezték is nekünk a zónahatárt, egy bizonyos galaktika bizonyos ívszögében. Persze még messze voltunk a hadműveleti körzettől, annyira, hogy frontról nem is beszélhettünk egy olyan úrháborúban, ahol a harci tevékenység inkább rajtaütésekből állt. Kis csetepaté itt, kis csetepaté ott; egy ellenséges bázis megtisztítása, ha éppen sikerült fölfedezni. Rutinmunka. De azért összeszorul tőle az ember gyomra. Nem mintha ez valami kockázatot jelentene egy olyan üregység fedélzetén, mint a harminc kilométer hosszú SS Richard Nixon, a maga huszonötezer főnyi személyzetével és ötezer harcosával. Pontos tömegsúlyát már elfelejtettem, de bőven túl kell, hogy legyen a tíz gigatonnán. Fedélzetén a légkör többnyire kellemes. Ahogy a parancsnokunk mondja: "Ha a fiúk tízéves őrzőre mennek, érezzék magukat otthon." Itt mindenünk megvan, s bizony néha szorongással gondolok rátok, akiknek annyi nélkülözést kell elviselnetek a Földön e miatt a ronda háború miatt. De azt mondják, itt felsőbb helyeken, hogy már a végéhez közeledik. Nemrégiben olyan kemény csapásokat mértünk ezekre a szemét xénókra, hogy nem tudnak sokáig ujjat húzni velünk. Alig is tehetik, ha vereségben lesz részük. S még jócskán lesz részük benne! éppen négyesben tettük a szépet a Lelki Szolgálat két csinos lánya körül, amikor az inter bedobta a hírt. Mennykőcsapás. Egyikünk se volt szolgálatban, de azonmód lekonyultunk. Csak épp hogy fölrántottam sortom cipzárét, s kimentem megnézni, hogyan fogadják a többiek a dolgot. Főleg a kékek között akadtak egyesek, akik sápadoztak, Volt olyan is köztük, aki eldugta békejelvényét. Én nem. Ragaszkodom ahhoz, hogy ismerjék a véleményemet. Azt gondolom, hogy ha mindenki otthon maradt volna, a háború sosem tör ki. De ez nem akadály annak, hogy egyébként jól végezzem a munkámat, és elismerést szerezzek. Minden harminc órából egyet oktatógép mellett töltök, s remélem, a

legközelebbi szolgálati időszakra már mint A-széria programozót osztanak be. Így, visszatérve majd a Földre, biztos, hogy jól fizetett munkához jutok, vagy ha nem ott, hát az új világok egyikén. Tapasztalatból ítélve az élet nem mindig könnyű, s bizony hajlogatni kell, hogy begyűjtse az ember a termést. Nem tudom, ti tudjátok-e, hogy mi is egy frikill-zóna. A rendelkezések értelmében egy olyan úrkörzet, melyei föltehetően az ellenség tart ellenőrzése alatt, s ahol kötelessége az embernek, hogy elpusztítson mindent, ami mozog. Beleszámítva az élőlényeket is az itt található bolygókon, s így történt, hogy egy fura história esett meg velünk, de végül is szép munkát végeztünk.

Az a gondolat merült fel, hogy az ellenség behatolt ebbe a körzetbe, talán már kapcsolatot is teremtett az őshonos lakossággal, ha ilyen egyáltalán létezik, - s azt ellenünk fordíthatta. Akkor pedig felhasználja munkaerejét vagy a nyersanyagait, esetleg titkos bázisokat is kiépít, amelyek komoly bajokat okozhatnak a mieinknek. Ennek megakadályozására egy különleges eljárást alkalmazunk, amelyet kauterizációnak hívnak. Ha az ember kauterizál, azaz kiéget egy bolygót, nem marad abból semmi és senki, ami hasznára lehetne az ellenségnek. Persze, mint ahogy parancsnokunk említi ünnepi prédikációjában, ahányszor csak alkalma nyílik rá, ez rendkívüli eljárás, s csak körültekintéssel szabad alkalmazni. Az alkotmány szavaival szólva, minden élet szent, s különösen óvni kell minden értelmes életet. Ezért aztán valahányszor az emberek fölfedeznek egy ismeretlen civilizációt, instruktorkat küldenek oda, akik felszerelik és felkészítik őket, hogy védekezni tudjanak a xénók és zsarnokságuk ellen. Én nem mindig értek egyet azzal, amit ez eredményez, tekintve nézeteimet és azokat a következményeket, melyeket alkalmam volt néhányszor tapasztalni; de őszinte meggyőződésemmel, hogy nem tehetünk semmi mást, minthogy a xénók megvetnek mindent, ami nekünk szent; a szabadságot és az élet vallását. Még sosem hallottam például olyan xénóról, aki pacifista volna. Igazság szerint nem sokat tudok a xénókról, hacsak azt nem, hogy valami rák- és csalánféle kereszteződésének látszanak, természetboly-féleségekben élnek, s hogy ők támadtak meg bennünket előbb. Ahogy tábori lelkészünk mondja, majd megbocsáthatunk nekik azért, amit az élet ellen elkövettek, ha már eltápostuk őket.

Magától értetődik, hogy mihelyt kihirdették a frikill-állapotot, a narancsszín riadó lépett érvénybe, ami kissé felforgatta szokásainkat. Tíz óra szolgálat harmincóránként, ez éppenséggel nem ugyanaz, mint hat. A hajót körzetenként elzárták, jelvényeket osztottak ki, s csak azzal lehetett közlekedni az egyikből a másikba. Történetesen mi két gyakorlaton is részt vettünk egészen váratlanul, a mentésben és az evakuációban, de senki sem vette közülünk ezt nagyon komolyan. A harcosoknak tilos volt a szórakozóhelyek látogatása; hogy ez is fokozza harci kedvünket, de mivel én csak technikus vagyok, rám ez nem vonatkozott. Nekem kék jelvényem volt, mellyel szinte mindenhova beléphettem, kivéve azokat a helyeket, ahova amúgy se igen járok. Röviden szólva, néhány nap múltán azt hihette volna az ember, hogy semmi sem

változott. Aztán rábukkantunk egy lakott bolygóra.

Én éppen szolgálati helyemen voltam, s egy sereg unalmas mifénét tápláltam be egy gépbe a készletek állapotára vonatkozólag, amikor megszólalt a gong. A világítás színe megváltozott, s ebből mindenki tudhatta, hogy a vörös riadó következett be.

Azt kérdeztem Rictól, a szomszédomtól, aki már harmadszor vett részt hadműveletben:

- Mit gondolsz? Rábukkantunk valami szarra? Támadni fogunk?

Ő meg csak a rágógumiját örölte fogai közt nyugodtan, úgy válaszolt:

- Csak nem vesztél meg? Ebben a körzetben? Mi lehet itt, egy patkányfészek, más semmi.

Eltűnődtem egy kicsit, aztán ezt mondtam:

- Ez egy R típusú nap második bolygója. Gondolod, hogy a xénók már ott vannak? Vállat vont.

- Talán. Talán nem. És még ha nincsenek is itt, ebben a szektorban ez a bolygó nekünk semmi hasznunkra sincs. Így hát ha nekik még hasznos lehet, jobb, ha letakarítjuk. Egy pillanatig hallgattam.

- És ha emberek vannak rajta? - mondtam.

- Hát aztán? Azok nem olyanok, mint te vagy én. Nem? Nincs bennük semmi emberi. Ezen rágódtam aztán egy darab ideig.

Mert folyton e lényeken járt az eszem, ha vannak egyáltalán ilyenek azon az átkozott bolygón, meg az élet vallásán, és azt mondtam magamban, jobb lenne mindenkinek, ha senki, akarom mondani, az élet legcsekélyebb nyoma sem volna azon a nyavalyás sárteken. Ekkor hirtelen megszakadt a kapcsolatom a komputer kódolójával, mert szükség volt rá, hogy a közeledő bolygóról érkezett adatahalmazt kielemezze, a készletek felmérése meg várhatott, így hát semmi tennivalóm nem volt. Pedig inkább elfoglaltam volna magam valamivel, akár valami hülyeséggel is, de ez lehetetlen volt, mást nem tehettem, mint hogy vártam az intézkedésekre. Szívesen bevettém volna egy kis szómát, de vörös riadó esetén szigorúan tiltva volt, s aki mégis megtette, ment az aknába az első alkalommal. Az aknába, vagyis a bolhafészkek egyikébe, melyek szinte mindenhol várják az ilyen fickókat, s ahol halálozási arányuk jócskán meghaladja az ötven százalékot.

Éppen az étkezőben reggeliztem, amikor jelentették, hogy a bolygón van élet. Elejétől fogva sejtettem, amióta csak megtudtam, hogy egy G típusú csillag felé közeledünk, mert éppen elég asztrobiológiai fogalomra tettem már szert, olyan emberekkel való beszélgetéseim során, akiknek ez a mesterségük, s az ilyen csillagok körül tíz esetből kilencben bolygók keringenek, s az élet majdnem mindig kifejlődik a rendszer központjából számított második vagy harmadik bolygón. A mi Napunk is ilyen G típusú csillag, s ezért jelent meg az élet Földünkön és a Marson, ahol nem tudott meggyökerezni. És éppen ez okból határozott úgy a parancsnok, hogy ezt a csillagot közelítsük meg. A xénókat, akárcsak bennünket, alig érdeklik más csillagok, mint a G típusúak, bár csak a

Földnél jóval hidegebb világokban tudnak élni, mint a Jupiter holdjai vagy szigorúan véve a Pluto. Az asztrobiológusok azt mondják, hogy az életnek talán nagyon különböző formái léteznek más típusú napok körül, ezen azonban mindenki megütközik, kivéve a természettudósokat, minthogy semmilyen eszközünk nincs e bolygók kolonizálásához, még arra sem, hogy akár a lábunkat megvessük rajtuk. Majd a háború után meglátjuk, mondják, akkor már lesznek hozzá eszközeink. De jelenleg harcot folytatunk e különleges szirtekért. Az inter háromdimenziós képen egy sakkpartit közvetített, minthogy ez itt nagyon izgatja a fiúkat, engem is beleértve. A lány, aki kommentálta a játszmat, bocsánatot kért, hogy az adás megszakad, s bejelentette, hogy hamarosan látni fogjuk a bolygóról közvetített képeket. Mivel azonban még több tíz fényóra vagyunk a bolygótól, a képek csak kétdimenziósak lesznek. De hát az ember kint az űrben úgylis elveszti a mélység értelmét.

A kép tiszta és világos volt. Egy világ, mely az űrben kering, mindig mély benyomást kelt. Előbb csak egy narancsszínű pontot láttunk, majd egy parányi korongot, mely lassan ibolyaszínűvé vált, s kissé eltakarta a holdsarló. Azért volt így, mert a nap mögül közelítettük meg, mely körül keringett a bolygó. Szükség volt erre az óvatossági intézkedésre, bár nem látszott kockázatosnak, elvben - a földerítő legénység ugyanis az elektromágneses hullámok egyetlen skáláján sem észlelte annak jelét, hogy valami értelmes aktivitás folya rajta, még kevésbé mutattak ilyet a technométerek, s így a bolygó lakói, ha egyáltalán vannak, bizonyára nem rendelkeznek fejlett technológiával, összehasonlítva a miénkkel vagy a xénókéval. De hát a parancs az parancs. Ha odalent vannak csillagászok, nem fedezhetik fel a Richard Nixont, hacsak rendkívüli képességeik nincsenek, hegy szembenézzenek a nappal. Persze aztán, ha közelebb jutottunk, ki kell kerülnünk a napjukat, egy kissé eltérve az ekliptika síkjától. Ez a legalkalmasabb mód rá, hogy közeledésünket ne vegyék észre; akkor egyébként már késő is lenne.

De pillanatnyilag mindezt nem gondoltam. Csak néztem ezt a világot, mely lassan kékes színbe változott, körülölvén a légkör elnyúlt vattájával, s a Földre gondoltam. Már nem éreztem éhséget. Körülöttem a fiúk szintén abbahagyták az étkezést. Nico, az egyik csinos lány, akivel időnként szívesen töltök egy-egy éjszakát, a papírszalvétáját gyűrögette olyan izgalommal, hogy ez már gyönyört okozott neki. Lehunyta a szemét. De nem volt kedvem őrá figyelni. Folyton csak arra gondoltam, mint egy rögeszmés: bolygóanyánk, tedd, hogy ne éljen ember rajta!

Később a szondák hullámfogói váltották fel az űrhajóét, s ez olyan volt, mintha milliárd kilométereket ugrottunk volna előre. A bolygó óriásira nőtt, az ember azt hihette volna, hogy megérinthesi; kék volt, de ez a kékség más volt, mint a Föld kékje, az ibolyaszín egy árnyalatával különbözött, s a fénygyűrűben, mely körülfogta, egy narancsszínű pont a fehérben. S az egész a tér sötét foglalatában.

Majd változott a kép. Négy bolygó úszott a képernyőn, ugyanaz a bolygó

négyszer, de négy látószögéből, ahogy a szondák harapófogóba fogták. Az éjszaka, a nappal, az alkonyat és a hajnal. A sarkok és az egyenlítő egyszerre látszottak. És bár a szondák még több millió kilométerre lehettek, mér láthattuk a felhőket, felvillantak előttünk a kiterjedésű sivatagok és a hegyek, és egy óriás, mustárzöld felszín, mely bizonytalansággal tenger volt. És én csak egyre gondoltam: bolygóanyánk, tedd, hogy ne éljen ember rajta!

Odafönt a tisztai étkezőben már bizonyára tudták, de hagyták, hogy mi csak keverjük a szart. Ez jó pszichológiai fogás, hogy végül mindenki így szóljon a lelke legmélyén: "Egy frász ebbe a bolygóba, ha nem lehet a miénk, a xénóké se legyen!"

Az ember úgy vágyhat egy bolygóra, mint egy lányra, ha történetesen férfi. És oly erősen kívánhatja, hogy jobban szeretné, ha elpusztulna, semhogy másé legyen. Persze nem egy bajtársáé, hanem egy szemét alaké, az ellenségé, a xénóé. És a xénókat a bolygók érdeklik, nem a lányok.

Egyszer csak feltűnt a növényzet is, akár csak valami moszat egy hegy derekán, még nem lehettünk biztosak benne, de egy óriás erdőségnek kellett lennie, ha ebben a léptékben már meg tudtuk különböztetni, minthogy a képernyőn a bolygó átmérője nem sokkal haladta meg a négy métert, s rögtön ezután, a mellette levő képen láttam, hogy a korong széle mind jobban kipúposodik; először azt hittem, valami katasztrófa, lávakitörés, valami képtelenség, csak aztán értettem meg, hogy ez egy hold, s már biztos voltam benne, hogy a moszatszerűség valóban a vegetáció, s ez a hold olyan, akár csak a Földé, bár látszólag kisebb, s közelebb is kering - nehéz megítélni ezt szabad szemmel -, s azt kérdeztem, mért nem volt látható eddig egyik képen sem, egyik látószögéből sem, talán csak nem... de igen, ott fönt titkolták előlünk ennek a holdnak a létezését a kellő pillanatig. G típusú nap, tengerek, hold, minden szükséges elem az élet megjelenéséhez az asztrobiológusok szerint. Árapályok, amelyek után az ősmocsarak mélyén sűrű iszap buzog fel. S odafönt nem akarták, hogy túlságosan hamar megértsünk mindent. Jól tudták, hogy néhány apróságot azért már igencsak megtanultunk, s tudjuk mi is, hogy mennyi kétszer kettő. De mindezek után is ragaszkodtak hozzá, hogy a maguk módján tálalják a kis meséjüket.

No persze, a végére tartogatták a csattanót. A négy kép egyike növekedni kezdett oly gyorsan, hogy hamarosan elnyelte a másik hármat, s a korong szélei eltűntek. Zuhantam, mint egy kő; valaki feldöntötte a poharat, s éreztem, hogy valami csípős folyadék ömlik végig a bal combomon, de se nem szóltam, se nem mozdultam. Nico szorongatta a jobb kezemet, s így együtt mind, egyszerre áttörtük a felhőket, a színek kissé megváltoztak a szondákon levő szűrők miatt, melyeket azért tettek rá, hogy a vízpárán át is lássanak, s ahogy mind mélyebbre és mélyebbre merültünk, egy rózsaszín foltnál egyszer csak ibolyaszínű folyóvá változott, mely egy kékes, bolyhos szőnyegszerűségen kanyargott keresztül, s mi apró pontokat, állatkákat láttunk mozogni ebben a szavannában, futkároztak, mintha csak végzetüket pillantották volna meg az űr mélyén, de mégsem, csak a

maguk útját járták, ahogy mondani szokták, és én letöröltem a bal combomat, s Nico még erősebben szorította jobb kezemet, hogy azt hittem, eltöri a csuklómát ujjai közt, miközben, mintha csak véletlenül történne, egy falu kellős közepe felé zuhantunk, mely alig ha hasonlított olyan faluhoz, amelyet itt várhatott az ember, földkunyhók, nem magasabbak, mint egy bárka, rikító színekre mázolva, s lyukakkal különböző magasságokban. És még mindig közeledtünk, a kép kissé elmosódott lett közben a rohamos nagyobbodás miatt, s én megláttam az embereket, nem a bennszülötteket, nem akiket szokás szerint patkányoknak neveznek, ámár hivatalos elnevezésük bennszülött, s azt mondtam magamban, hogy ezek talán nem értelmesebbek a hódoknál vagy a patkányoknál, de kissé hasonlítottak a medvékhez és a kengurukhoz is. Úgy tetszett, hogy testüket teljes egészében kékes szőrzet fedi, szinte ugyanaz a szín, mint a szavanna szőnyegbolyha, valószínűleg egy fejlődési folyamat eredményeként, lehetséges védelemül a ragadozók ellen, s volt valamijük, ami kézre hasonlított, s e kezekben vagy állkapcsuk közt valamilyen szerszámokat tartottak. Észrevettem egyiküket földkunyhója tetején, amint azon szorgoskodott, hogy azt átfesse gondosan, s akkor fölszegte a fejét, de nem volt szeme, vagy csak elrejtette kékes szőrzete, kítátotta a száját, és én azt hittem, bolygóanyánk, hogy valamit mond, még hallottam is valami dünyögést, pedig a szondák millió kilométerekre voltak a falutól, egy kis fojtott sóhajtást, no persze, Nico volt az mellettem, végre elengedte a kezem, hagyva, hogy elhúzzam tőle. Azt mondtam magamban: "Bolygóanyánk, jól átejtettek ezek..."

Ez volt a helyzet pillanatnyilag. A mutatványnak vége lett. A szondák más feladatokat kaptak, utasításra topográfiai vizsgálatokat végeztek. Akinek még étvágya volt hozzá, befejezte reggelijét. Én nem. Amikor kiléptem a kantinból, egy alakba ütköztem, rövidre nyírt hajából, szabályos öltözetéből következtetve tiszt lehetett. Rám nézett összevont szemöldökkel, kinyitotta a száját, de aztán nem szólt semmit. Gépiesen felrántottam a blúzom cipzárét szinte nyakig, békejelvényem így nem volt látható, de hát hiába is, ha a lánc végén mégiscsak ott éreztem lógni azt a gyomrom fölött, s szemrehányást is tettem magamnak emiatt, amikor a mosdóban, elvégezvén a dolgom, kezét mostam, és ellenőriztem egyenruhám kifogástalanságát. Egy frászt bele, az embernek joga van a külsejéhez.

A gyakorlóteremben voltam éppen, ahol a hasizmaimat edzettem háromszoros terheléssel, s higgyétek el nekem, ez nem valami kényes, miközben a parancsnokunk beszédet intézett az egész személyi állományhoz.

Ünnepi egyenruháját vette föl, s szavait a kivételes alkalomhoz hangolta.

- Barátaim - mondta -, hadműveleteink folyamán első ízben kerültünk szembe egy kényes és bonyolult helyzettel, ami azonban, mint valamennyien tudják, nem áll példa nélkül. Ez a helyzet arra kényszeríthet, hogy mindegyiküktől, kivétel nélkül, a legnagyobb áldozatot követeljem meg. Az emberi történelem egy ünnepélyes pillanatát éljük mindnyájan, miután a világegyetemben újra egy

értelmes fajt fedeztünk fel. Minden további megjegyzés nélkül, szükségét érzem, hogy köszöntsem az SS Richard Nixon valamennyi tisztjét, altisztjét és legénységét, harcosait és technikusait egyaránt, akiknek együttműködése és áldozatkészsége nélkül ez a fölfedezés lehetetlen lett volna. A Föld, tudja meg, ma büszke önökre!

És így tovább és így tovább. Ebben a hangnemben akár órákon át beszélhet. Tudja, mert a pszichológusok megmondták neki, ahogy titokban nekem is elárulták, hogy minden három mondatból átlagban egyre ha odafigyel valaki. Így aztán úgy intézi, hogy minden dolgot háromszor mondjon el, anélkül, hogy ezt túlságosan észre lehetne venni. Megjegyzem, hogy ő maga inkább derék fickó. Szemet tud hunyni dolgok fölött, s az egyetlen alkalommal, amikor nem képernyőn láttam, még kezét is rázott vetem. A békejelvényemre pillantott, s a füléig nyílt a szája. Kedvesen. Majdnem odaadtam neki, egy egész készletem van belőle, s különben is sorozatban gyártják, aki akar, vehet belőle. De arra gondoltam, hogy ő úgysem hordhatná. Becsülettel.

Most ott a képernyőn nagyon fancsali képe volt. Semmi esetre sem kötelességtudó, fegyelmezett, áldozatkész, nem, egyszerűen fancsali. Ez a talpig férfi, ez a fickó. Levettem a három nehezéket magamról, s úgy tettem, mintha odafigyelnék, mint a többiek. És ő folytatta:

- Néhány óra múlva szondáink befejezik távolból történő földérítő munkájukat, s akkor tudni fogunk mindent, ami emberileg megtudható e bolygó lakóiról. A szociológusok máris megállapították e bennszülöttek civilizációjának fokát, akiket az imént láthattak, s akik az itteni világnak uralkodó fajtát alkotják. Viszonylag alacsony fokú civilizáció. Legfontosabb településeiken mintegy ötven-hatvanezren élnek. Lényegében vadászatból, halászatból s egy olyan ősi formájú földművelésből, amelyet most unalmas lenne részletesen ismertetni önökkel. Iparuk jelentéktelen. Úgy látszik, igen, jól mondom, úgy látszik, sohasem kerültek kapcsolatba a külső világgal. Vizsgálatainkat még folytatjuk ebben a dologban, amelynek fontosságát önök ismerik. Mindebből következik, hogy elvileg mi magunk is jelentős segítséget nyújthatunk nekik, először is biztosíthatjuk fejlődésüket, több évezred fejlődési szakaszát ugorhatják át támogatásunkkal, aztán főszereljük és kiképezzük őket az agresszor elleni harcra.

Persze nem maradt meg minden a fejemben, de aztán az archívumban megkerestem a beszédet, olyan szépnek tetszett nekem utólag.

- Ámde mi - mondotta, s hangja mintha megbicsaklott volna -, én, mi mindnyájan, komoly és súlyos felelősséget viselünk a Földdel, az emberi fajjal, az önök szüleivel, barátaikkal s mindazokkal szemben, akik drágák önöknek. Háborúban vagyunk. Meglehet, igen, jól mondom, meglehet, hogy az ellenségnek már sikerült beférkőznie e népesség soraiba, s éppen azon van, hogy fölfegyverezze, kiképezze, s ellenünk fordítsa őket, bár mi semmilyen ellenséges szándékot nem tanúsítottunk. Meglehet, hogy ez már folyamatban is van, vagy legalábbis módjában áll az ellenségnek mindezt megtenni egy

meghatározatlan jövőben. S akkor egy nagyszerű bázissal rendelkezne, mely lehetővé tenné számára, hogy közvetlenül fenyegetse előőrseinket és expedícióinkat.

Gondoltam: a fenekemben, nem a jövőben: Ezek az emberek ott soha nem láttak még senkit, de senkit, aki kintről az űrből jött, s hacsak valami fantasztikus balszerencsénk nincs, nem is látogatja meg őket senki. Egy ezredév előtt semmiképp. Amikor mi már mind halottak leszünk. De láttam ezt az időt közeledni.

- Mindnyájan tudják, hogy egy olyan szektorban vagyunk, melyet semmi áron nem engedhetünk át az ellenségnek, ahol semmit nem hagyhatunk meg, ami hasznára lehetne. Csak ezen az áron tudjuk megóvni a Földet és környezetét az ellenség támadásaitól.

Kimondta hát, bolygóanyánk, kimondta tehát, bocsánatkérő arccal. Pedig azok az emberek ott semmit se tettek ellenünk, s képtelenek voltak bármit is tenni, de egy napon elbukhatnak a xénók csapásai alatt, s megpiszkálhatják a talpukat, tehát jobb, ha elővigyázatosságból eltapossuk őket. S a parancsnok még hozzáfűzte:

- Természetesen nincs jogcímem, hogy egyedül vállaljak ilyen felelősséget. A Föld megköveteli, hogy közöljünk vele percről percre minden összegyűjtött adatot. Az ő erre kijelölt képviselőit illeti meg a döntés joga. És mihelyt megkapjuk a Nagy Főhadiszállás parancsát, azt végre kell hajtánunk, bármi legyen az, földanyánk üdvére. Számítok rá, hogy mindenki megteszi majd a kötelességét, s köszönöm figyelmüket.

Az egyik fickó; aki egy géplovat ült meg, azt mormogta mellettem halkán, olyan halkán, hogy nem tudtam örül-e vagy bosszankodik: "Szép melóra van kilátást"

Én nem szóltam semmit. Nem volt mit mondanom. Tudtam, mi fog most következni. De nem tudtam mindent.

Ami a legjobban hiányzik az embernek ilyen esetben, az a menekülés lehetősége. Szerettem volna bizony meglépni, elinálni, elszökni a lélek mélyére, mely olykor tele van szeméttel, de ez a szemét az övé magáé, s nem jár következményekkel senkire. De szó sincs róla. A nyugtatókat is adagolták, mert egyesek marékszámra szedték, s önkívületbe estek. Megpróbálkoztam az itallal, de abba meg annyi antialkoholt tettek, hogy még ha volt is valami íze, a felejtés a pohár fenekén maradt. Nem maradt más, mint a zene, de vörös riadó esetén szó sem lehet, hogy a nyolcvan decibelt túllépjük. S ha az ember keresgélt egy kicsit a hullámhosszok közt, a gép máris rászólt halk udvariassággal: sajnálom, uram, a jelen körülmények közt nem zavarhatja meg a minimális pihenést. Nicóhoz mentem tehát, de amikor arról nyafogott, hogy a békejelvényem birizgálja a mellét, s én mégsem akartam levenni, kidobott.

Megjött a parancs. Kiégetés.

Közeledtünk a bolygóhoz. Erősen. Mind több lett az óvintézkedés. A másodparancsnok bemondta a távközlőben: "Mindazok a technikai személyzetiek, akik nincsenek szolgálatban, s akik nem kívánják figyelemmel kísérni az eseményeket, szállásukon maradhatnak."

Minthogy nem voltam szolgálatban, először én is ezt szándékoztam tenni. Aztán mégis elmentem megnézni. Hiszen minden, szó szerint a lábunk alatt történt, jobb, ha látjuk és tudjuk. Nem mindennap borotválnak le egy bolygót.

Nem volt szép látvány. De hamarosan izgalmasnak találtam. A felvételt készítő operatőrök értették a mesterségüket. Képeiket a híradók, az archívumok, a történelem számára csinálták. Az étkező nagy képernyőjén egyszerre hat polivíziós háromdimenziós kép táncolt. Az ember nem tudta, melyikre figyeljen. A hajó húszezer kilométer átlagmagasságban repült a bolygó fölött, hogy ne terhelje túl a szerkezeteket a Roche-törvény előírta határ következtében, de ez is bőven elég volt, hogy jól megkülönböztessük a részleteket, különösen amikor a szondák szolgáltatják a képeket, de még inkább a piranok, melyek a szondák egy fajtája, csak sokkal nagyobbak, kitűnően felszerelve a terep tisztogatására s a harcállásokból való távolsági irányításra. Sokkal alacsonyabban dolgoztak, mint a szondák a légkörben, néha szinte súrolva a talajt, s nekem fölkeveredett a gyomrom, valahányszor elsuhantak egy hegység fölött, készen, hogy lecsapjanak, majd simán továbbsurrantak az utolsó pillanatban. A városok kisöprésével kezdik, emberségből, mint mondták nekem, mert a bennszülötteknek így nem lesz idejük gyötrődni azon a gondolaton, hogy az egész bolygójuk felrobbanni készül. Azt hittem volna, hogy inkább atombombával intézik el a dolgot, de nem, a célpont nem volt eléggé jelentős ehhez, s a logikai kalkulátorok mindig az eszközgazdálkodás érdekében szónokoltak. Így aztán hangsugárvetőkkel rombolták le a földkunyhókat, jól lehetett látni, amint azok megrázkódnak, széthasadnak, felnyílnak és összeomlanak, a romokat aztán hősugarakkal égették fel. Apró kék pontocskák voltak láthatók, ahogy a mezők felé futnak szerteszét, és oly sokan voltak helyenként, hogy a föld látszott mozogni, és én azt mondtam magamban, ezek tényleg patkányok, de ez nem tartott hosszan soha, mert a sugarak elkapták őket, s máskülönb is a piranok mérget is szórtak a légkörbe, mely elvonta az oxigént, a levegő belélegezhetetlen lett, halálos. Ott lenn a patkányok hiába rohantak. Még árnyéka sem maradt számukra a reménynek. De magtól árthatóan, ezt ők nem tudhatták.

Eleinte még összeszorult a torkom, de aztán lecsillapodtam, egy erős kávéval rendeltem magamnak, mindez nem látszott valódinak, még azt sem sikerült elhinnem, hogy igazában itt vagyok, hogy mindez ebben a pillanatban játszódott le ott lent alattam, míg aztán valami melegséget éreztem, s azt mondtam magamban: ő, bolygóanyánk, itt vagyok, tanúja vagyok az emberi történet egyik nagy csatájának, és ha visszatérek majd, elmesélhetem az unokáimnak, s talán írhatok belőle egy cikket vagy egy könyvet is.

Ne feledjétek, tízezeren is voltak a Nixon fedélzetén olyanok, akik ugyanezt

gondolták ugyanabban a pillanatban. Gyorsan kiittam a kávémat, s megpróbáltam az érzéseimet analizálni, ahogy azt az egyetemen tanácsolták az irodalmi alkotás háromhetes tanfolyamán. De úgy találtam, hogy nincs semmilyen érzésem. Néztam azt a hat képet, amelyek mindig ugyanazt mondták, vagy majdnem ugyanazt, s nem éreztem semmit. Mintha az egész agyam besűrűsödött volna a szemem mélyén. Azt mondtam magamban, sok fickó találna rá szavakat, hogy lefesse a helyzet tragikumát, egy civilizáció halálát, egy faj pusztulását, ujjongana az ember hatalmának nagyságán, vagy dühében ordítana, tengernyi könnyet fakasztana olvasói szeméből, és tutti quanti. Csak én nem. Megnéztem az órám: pontosan egy óra telt el az akció megkezdése óta.

Valaki a vállamra tette kezét, s megpillantottam Tadet, az irányító őrmestert, egy pajtásomat. Harcosok és technikusok között általában nem volt jó viszony, a területi szellem miatt, s mert a harcolók civilnek nézték a technikusokat, dekkolónak, pedig hát mind pontosan ugyanazt a kockázatot vállaltuk. S tekintve, hogy nekem semmilyen előítéletem nem volt, minden egységben találtam barátokat, és megfigyeltem, hogy a harcolók alapjában véve irigylik a technikusokat nagyobb tudásuk miatt, s főleg ebből ered a megvetésük. Így aztán óvakodtam előhozakodni a tudománnyal egy olyan fickó előtt mint Tad, kivéve persze, ha ő maga kért rá, valahogy így magyarázom én a jó viszonyunkat. Aztán meg Tad szereti a békepártlakat. Azt mondja, hogy a bátorság minden megnyilvánulását tiszteli, s hogy a vélemény kinyilvánítása is egy ezek közül. Egyszer bevallotta azt is, mennyire sajnálja, hogy az ő egységében nincsenek békepártiak.

Éppen véget ért szolgálatának első turnusa, egy negyedóra pihenője volt, s a kantinba jött egy csésze kávéra, kis lazításra. Fecsegtünk hát egyről-másról, aminek nem volt különösebb jelentősége, s ő alig figyelt időnként a képernyőre. Vagy tíz perc után felállt, s azt mondta: "Innen nem sokat látsz. Ha akarsz, gyere velem. Meglátod, milyen ez valójában."

Nekem csak kék jelvényem van, de mikor odaértünk a harcászati részleg bejáratához, ahova belépnem rendesen tiltva volt, Tad így szólt az őrhöz: "Ne törődj vele. A cimborám. Ha valaki rajtad kérné számon, küldd hozzám." A fickó nem makacskodott.

Beszálltunk egy kocsiba, mely többedmagával láncban sorakozott, olyanféleképp, mint azt a Földön látni, a metróban, csak ez sokkal gyorsabb volt. A kocsik többsége mindkét irányban zsúfolva volt emberekkel, akik nyugodtan társalogtak, vagy üdvözölték egymást, ha ismerősre akadtak. Meghúztam magam lehetőleg, az öltözetem és a hajam miatt, lévén hogy szinte az egész társaság vászon harci öltözetet hordott, de úgyszólván senki se vetett ügyet rám. Én mégis eldugtam a békejelvényt a blúzom alá, mondván magamban: ez mégsem az a hely és kellő pillanat, hogy híveket toborozzak.

Közel egy kilométer után kiszálltunk, folyosókon mentünk végig, melyeknek nem akart vége szakadni. De mégiscsak megérkeztünk aztán a harcműveleteket

irányító fülkékhöz. Mindig azt hittem, hogy ezek valahol az űrhajó peremkerületén vannak, de most már nem voltam benne olyan biztos. Semmi különös látnivalót nem nyújtottak. Az ajtók alacsony mennyezetű kék fényben fürdő helyiségekbe nyíltak, ahonnan kiszűrődött a fiúk hangja, amint szám- és betűsorokat daráltak. Vagy egymást ugratták ismeretlen tolvajnyelven. Minden mesterségnek megvan a maga nyelve.

Tad betaszított az egyik fülkébe, a pasas, akit felváltani jött, morgott valamit a késés miatt, de Tad két szóval elintézte, aztán leült egy puhán párnázott fotelba, kobakjára egy sisakfélét húzott, ellenőrizte széke dőlését, majd valami kesztyűfélét is felhúzott a kezére. Előtte jó néhány képernyő, melyek közül egyesek kizárólag a tájat mutatták, másokon viszont számok, szinuszgörbék látszottak, amiket meg tudtam volna fejteni kétségtelenül, tekintve képzettségemet, de most nem volt hozzá kedvem.

Én Tad mögé álltam, kissé görnyedten, igyekezve semmihez sem érni. A Tad által irányított piran több ezer kilométer távolságra volt, egy meglehetősen sivatagi jellegű part fölött repült, aztán Tad eltérítette, valószínűleg azért, mert új utasításokat kapott a sisak fülkagylóján; parti szirteken ugrottunk át, egy vöröses színű cserjés fölé hatoltunk, melyhez hasonlót még sosem láttam, s annyira izgatta a szememet, hogy csak azt tudtam bámulni. A piran lassított, aztán egyenesen egy település fölé tartott. Ez szakasztott olyan volt, mint amelyet először láttunk, csupán a vidék más, az ember nem téveszthette össze. A bolygólakók nem vették észre a pirant. Ez természetes is volt sebessége miatt, amellyel érkezett, süvöltő hangja messze elmaradt mögötte. Olyan gyorsan haladt, hogy alig tudtam jól kivenni, mit csinálnak ott a bennszülöttek, hacsak annyit nem, hogy egy nagy tűz mellett egy állat feldarabolásával látszottak foglalatoskodni, s furcsa dolog, a vad felnyitott hasa, úgy tetszett, mintha tele volna apró magocskákkal vagy egészen kicsiny álfalkákkal. Egy pillanatra még átvillant agyamon, hogy Tad talán békén hagyja őket, de ő egy fordulatot tett, egy rövid kanyart, valóban mesterit, folyton fékezve közben, s egyszerre megpillantottam a bennszülötteket olyan közlőről, mintha kezet rázni készülnék velük, s megesküszöm, bolygóanyánk, hogy nem volt szemük. De akár így, akár úgy, észrevettek bennünket, s szétugrottak, ki merre tudott, s azt hiszem, Tadet hallottam, ahogy odasúgja nekem fogai közt: "Várj, mindjárt jót fogsz mulatni." Ezzel célbavette az egyiket, manipulált valamit, egy gombot megnyomott, s láttam, hogy egy vörös sugárnyaláb belevág a bennszülöttbe gyors cikázással, s az a fickó, nem patkány, két darabban zuhan a földre, mintha borotva vágta volna ketté. Vére szétfröccsent a földön, és bolygóanyánk, az nem piros volt, mint a vérünk, s azt gondoltam, valószínű, hogy réz van benne, nem vas, mint a miénkben, mert kékes színben játszott. A kettőbe vágott test még ott rángatózott, engem a hányás kerülgetett, békejelvényemet szorongattam a blúzom alatt, s úgy-ahogy tartottam magam, ismételve: hogy ez az utolsó, ez az utolsó, a mozgás kitörli szememből a képet, s aztán csak véget vetnek ennek az aljasságnak. Mindenesetre magunk mögött hagytuk annak az alaknak cafatait,

és Tad még egy tucatot döfött fel egy csapásra, egyetlen sugárnyalábra. Felém fordította a fejét, s látva, hogy milyen képet vágok, így szólt: "Tudod, elintézhetném őket egyszerre, de hát ha már mindnek pusztulnia kell, akkor legalább szórakozzunk. Úgyszincs idejük szenvedni, s különben is ezek patkányok, semmi más, mint patkányok. Nem akarod megpróbálni?"

Megragadott, benyomott egy fotelba maga mellé, melyet észre se vettem eddig a képernyők miatt, egy fogantyút adott a kezembe, és azt mondta: "Én irányítom, te meg tisztogass. Meglátod, könnyű. Beállítod a célt a képernyőn, ott magad előtt, a keresztvonal közepébe, a fogantyút mozgatva, aztán megnyomod a gombot a kellő pillanatban. Ilyet csináltál biztosan pénzautomatával, nem? Várj, fogok neked egy finom falatot."

Egyenesen rávitt egy bennszülöttre, aki egy bozótba ugrott, maga előtt terelve egy farka aprócska patkányt. Félig medvék, félig kengurufélék, már mondtam, s kicsinyeiknek még inkább kenguruképük volt. Bolygóanyánk - gondoltam -, ez egy derék asszony, s ezek a porontyai, s már fölébe értünk, azt hittem, mindjárt felnyársaljuk, s nem tudom, mi ragadott el, de lenyomtam a gombot, puhán, mintha vajba fúrtam volna az ujjam, és elhibáztam, akarom mondani, csak a lábát találtam el, nagyot bukfencezett, mégsem hagyhatom így - gondoltam -, igazítottam a fogantyún, s ezúttal telibe találtam, kettészeltem, s ó, bolygóanyánk, valami kimászott a sebből vagy erszényből, s mintha ez a valami kenguruhoz hasonlítana, akkorácska csak mint egy boltfa, s ugrált, ahogy csak bírt, aztán Tad találta el. A többieket is, mert én forró könnyekkel sírtam, s nem láttam már semmit. Tad úgy beszélt hozzám, mint pajtásához: "Ne törődj vele! Ennek mindenképpen meg kell lennie. Én nem vagyok gazember. Nem húzom a dolgot, mint egyesek. Tisztán végzem a munkát. Ha nem szereted ezt a vadászatot, annyira baj legyen."

És hogy kedvemben járjon, több négyzetkilométeren egyetlen sugárscsapással égetett föl mindent. És azt mondta: "Hidd el, hogy nem tudtam. Bocsáss meg, sejtenem kellett volna. Hát persze, hozzá kell szokni ehhez."

Én meg azt mondtam neki: "Nem a te hibád, Tad, nem a te hibád."

Aztán még ott maradtam nézelődve, mert Tadnak be kellett fejeznie a turnusát, mielőtt engem visszakísér, mivel magam nem találtam volna meg az utat ebben a részében az úrhajónak, mely Manhattannél is kétszer nagyobb, s csak kellemetlenségeket okoztam volna magamnak. De Tad, mert jó pajtás volt, elkerülte ezután a falvakat, megelégedett azzal, hogy erdőkre szórjon katalizátorbombákat, s az mindegy volt nekem, látni, hogyan pusztulnak egy csapásra, ős és tél egyszerre, hogyan válnak valamiféle kékesfehér ragaccsá, mely innen fentről hóra emlékeztetett. A görbékkel és számokkal teli képernyőket néztem, és kezdtem megérteni, s egy óra elmúltán tudtam, hogy odalent nincs már életben senki. Egyetlen bennszülött se. Egyetlen patkány se. Azt hittem, most már véget ért. De ez csak a kezdet volt.

Az én idegeimet bizony annyira megviselte, hogy a Central Park felé igyekeztem. Ez mindig jót tett nekem, elgondolkoztatott, mert itt a Földet

találtam meg újra, a Föld gyepszőnyegét, virágait, fáit. S egy igazi napot azúrkék égen fényes pamacsokkal, kis bodros, kerek báránnyelűvel. Itt minden igazi, nyoma sincs utánzatoknak, amikből egyre többet látni a földi parkokban, abból a megfontolásból, hogy a plasztik elnyűhetetlen, s kevesebb gondozást igényel. Itt belemarkolhatsz ujjaiddal a földbe, bekoszolhatod a kezedet, letéphetsz egy fűszálat, s rágcsálhatod fogaid közt. Vannak helyek, ahol te magad nyírhatod a gyepet, vagy megtanulhatod nyesni a fákat a kertészek irányításával. Néha magad szedhetsz le egy gyümölcsöt, egy szép piros almát vagy egy nagy húsú körtét, amelynek cukros levét érzed lefolyni álladon, ha csak nézed is, vagy egy másik sarokban egy kis zöld citromot, melytől elvásik a fogad, de azt hiszed, míg szopogatod, hogy nem leszel már szomjas többé az életedben.

Nem olyan nagy a park, de olyan ügyesen van elrendezve, hogy néhány lépés után az a benyomásod, mintha határtalan volna, egy egész világ volna körülötted. Hentereghetsz a fűben, ledőlhetsz a mohára, s szinte mindenütt találhatsz csöndes sarkokat, ahova elvihetsz egy lányt vagy egy fiút, nemed és gusztusod szerint.

Mivel riadókészültség volt, szinte teljesen egyedül sétálgattam, s azt gondoltam, hogy ez maga a Föld, s megér mindent, hogy az ember megvédje, habár tudtam, hogy csak pótlék, hogy nem igazi, hogy a Földön a legtöbb helyen, ha megkaparod a felszínt, körmeid a betonon vásznak el, s hogy mielőtt a Nixon fedélzetére léptem, fákat csak cserépben láttam. Mégis azt gondoltam, hogy ez az igazi Föld, a Föld lelke, földi paradicsom vagy mi, s amikor majd befejezzük ezt a gyalázatos háborút, úgy kellene azt csinálnunk, hogy mindenütt ilyen legyen, egy ilyen kert, amely nem áll magányosan. Van itt a parkban egy hely, szinte teljesen kopár, csak gondosan elgereblyézett homok, amire senki se merne lépni, közepén bugyogó csermely s nagy mohás kövek; megesküdnék rá, hogy egy évezrede állnak itt, vagy még több ideje, holott tudod, hogy a Nixont nem egészen húsz éve építették és szerették fel. Leülsz a szélén egy fapadra, és vársz, gondolkozni sincs kedved, hallgatod a csöndet, nem vágysz többé semmire, elfeleded minden bajodat, s az az érzésed, hogy halhatatlan vagy. Az idő szinte megáll, míg egyszer csak föl nem riadsz, na fene, eltolom a szabadságomat. Valószínűleg japánok varázsolták ide ezt a helyet, ahogy különben az egész parkot, s úgy vélem, hogy ezek a fickók nagyon ügyesek, ügyesebbek mint a mi művészeink, akik fémdarabokkal, hangokkal, színekkel bütykölnek. Ezek a Földdel, magukkal a Földből származó anyagokkal dolgoztak, s ami kor beleolvadsz a tájba, érzed, hogy bármi áron is, védened kell a Földet, ez a pszichológiai trükk, de hiába vagy tudatában ennek, nem tudsz szabadulni az érzéstől. Megpillantottam egy parányi állatkát, egy katicabogár-félét, mely a cipőm mellett mászott a fűben, és én a világon semmiért el nem tapostam volna. Nem azért, mert pacifista vagyok, s nem is az élet vallása miatt. Hanem mert a Földről jött.

Mint én.

Aztán, de ezt már a kantinban láttam, vagy elmesélték, mert hosszú napokon át tartott, s aludni is kellett bizony időnként, szétmállasztották a hegyeket, elgőzölögtették a tengereket. A légekört felszaggatták, s szétszórták az űrben, hogy ott elveszzen. Úgy hámozták le a bolygót, ahogy az ember meghámoz egy almát, a nagy kontinensrészek, letarolt felszínükkel, láttuk, ahogy tovasodródnak a magmán. És szép volt, esküszöm nektek, a színek, ez a sok vörös, a barna, a feketeség; szerettem volna festő lenni most, hogy papírra vessem ezt, és sajnáltam, hogy annak idején nem végeztem szorgalmasabban grafikai tanulmányaimat az egyetemen. Aztán azt mondtam magamban: mindezt úgyszólván megörökítik a hologramok, meg aztán a realista festészet úgyszólván divatban jó ideje már.

Talán azt kérditek, mért szerez magának ennyi bajt az ember, pedig hát ez logikus. Ha ez a bolygó netán nyersanyagokat rejtene, nem szabad, hogy azokból a xénók hasznot húzzanak. S az átalakulás után, ami napról napra végbemegy rajta, a xénók biztosan még csak közeledni se mernek hozzá. Igaz, fel is robbanthattuk volna a bolygót, de ez nagyon sok időbe kerül, meg aztán valaki mondta nekem, hogy van egy törvény, mely tiltja ezt. Nem tudom, hogy ez igaz-e, de ha ilyen törvény létezik, én mellette vagyok.

Befejezésül a termőföld következett aztán, rengeteg föld, melynek rögeit a nap felé és a környező térbe kezdték kilódítani, hogy azok mérgezett sugaraikat ott szétszórják.

Még jó, hogy éppen csak elkezdtek, mert egy üzenet érkezett a Földről. Hogy tévedés történt. Nem a részünkről persze, hanem a Földön követte el valaki a hibát, vagy valószínűbb, hogy a Nagy Főhadiszálláson, kint az űrben. Két szolgálati hivatal közötti súrlódás vagy egy hibásan beprogramozott komputer, esetleg egy tévútra került információ, mely elveszett. Tessék elképzelni! A frikill-zóna helye megváltozott, s a bolygó, melyet éppen kinyírtunk, most egy baráti szektorban volt, s a mieink éppen azon a ponton tartottak, hogy fölveszik a kapcsolatot a bolygó lakóival, s egy bizonyos hadtest speciális kiképzői talán már el is kezdték. Ezek a fiúk pedig oly átkozottul titoktartók természetüknél fogva, hogy akkor őket is lepucolhattuk a bolygóról nagyon könnyen, anélkül hogy tudomásunk lett volna róla.

Amikor ezt megtudtam, akkorát nevettem, mint egy ház. Mindez a meló semmiért. No persze nem tudtuk meg egyszerre, de suttogás kezdődött, amikor a további műveleteket letiltották, pletykák kezdtek keringeni. Majd a parancsnok újabb beszédet tartott még savanyúbb képet vágva, mint első alkalommal, s elmondta, hogy sajnálatos tévedés történt, anélkül hogy ez bárki hibája lenne a Nixon fedélzetén persze, s hogy most helyre kell hozni, rehabilitálni az egészet. Rehabilitáció. Sosem hallottam még ezt a szót egy bolygóval kapcsolatban, de úgy látszik, a rendelkezések előre számba vettek ilyen eshetőséget. Kauterizáció, aztán rehabilitáció. Parancs, aztán egy ellenparancs. De ez így van mindig a hadseregben. Csakhogy most az

ellenparancs kissé késve érkezett.

A parancsnok bejelentette, hogy gondos helyreállítási munka következik most, s számít rá, hogy valamennyien a szívünkön viseljük. Azt nem említette - de én később megtudtam, nem hivatalosan, de általában jól értesült helyről -, hogy a Földön, könnyen lehet, elszabadul a pokol az eset következtében, hogy máris egy vizsgálóbizottságot neveztek ki, és hogy parancsnokunk ráfizetheti paroliját, sőt síttré kerülhet élete végéig. S vele mi is, vagy legalábbis megrovást kapunk. Nem mintha itt valami nagy ügyért álltak volna ki, de hasonló esetekben találni kell gyorsan egy bűnbakot, s mindig a balek az, aki fizet. Kevéssel, hogy a vizsgálóbizottság elindult a negyedik sebességgel, újságírók kíséretében, a dolog jó úton haladt ahhoz, hogy főbenjáró csillagközi botrány váljék belőle. Az ellenzék maximális hasznot húzna az ügyből, mint illik, felelőtlen népirtásról kiáltozna, a kormány pedig, hogy mentse a bőrét, fejeket követelne.

Akkor már jobb rehabilitálni csöndben és gyorsan. Rehabilitálni egy bolygót azt jelenti, hogy a dolgokat pontosan abba az állapotukba állítjuk helyre, amelyben találtuk. Eleinte lehetetlennek hittem, tekintve, hogy az utolsó röggig elpusztult minden, ámde egy olyan űrhajó fedélzetén, mint a Richard Nixon, a segélyforrásoknak egész tárháza volt, s mint mondtam, számoltak ilyen esettel.

Először is mindazt a törmeléket amit kilódítottak a nap felé és a környező térbe, most visszairányították, bár éppen elég nagy gondot okozott némely anyagok hatásának semlegesítése, melyek túl korán jutottak a bomlás állapotába. Majd elkezdtek a tér átszűrését, hogy a lehető legtöbb légtömeget és vízpárát gyűjtsék össze, megtakarítva ezzel is a fedélzeti tartalékokat. Minthogy a molekuláknak nem volt még idejük messzire sodródni, közel 99,9%-uk visszakerült. Akkor aztán visszarakták a kontinenseket a helyükre, majd hogy milliméter pontossággal. A legnehezebb munka volt a rétegek jó összeillesztése, majd a túlságosan nagy hőség elvezetése, hogy a légkör megüljön, és a vízgőz lecsapódjék az óceánok medrébe. Odalent hosszú-hosszú napokon át esett, valódi vízözön, összehasonlíthatatlan a legádázabb trópusi monszunokkal a Földön, szó szerint víztömegek, egész tavak zuhogtak alá az égből, s csaptak fel több kilométernyi magasságba, míg végül megnyugodtak a maguk helyén.

A kázin nagy képernyőjén nem láttunk semmi különöset, csak hatalmas gőzgomolyt, de szép volt, esküszöm, oly szép volt, mint a világ teremtése, s a nagy felhőrétegek megnyíltak szemünk előtt, feltűnt a szárazföld, és a tengerek elcsitultak medrükben, s a mi lelkészünk nem is tudta megállni, hogy ne idézzon a Genézisből annak, aki hallani akarta, s hogy elmondja, milyen nagy csoda, hogy Isten hatalmat adott az embernek, hogy fölépítse azt, amit elpusztított, s hogy igazi áldás, amit sorsunk felkínált, hogy legalább egyszer építünk és nem rombolunk, s mi mind helyesen szolgáljuk az élet vallását, s először nem nézett keresztül rajtam, meglátva békejelvényemet, sőt vállamra tette kezét, mielőtt időm lett volna elhúzódni, s ezt mormogta: "Boldogok a pacifisták, mert ők

meglátják Istent." Aztán a hegyek újraépítésébe fogtak, szerencsére vannak archívumaink, s így mindent a helyére tehettek a legkisebb folyóig, a legcsekélyebb gleccserig.

A dolog kezdett izgalmas fordulatot venni. Szinte egy percre sem hagytam el a kantint, úgy lekötött a nagy képernyő, elfelejtettem miatta enni, aludni, szórakozni. Amikor aztán Nico odajött, s kézen fogott, mondván, hogy végső soron bánja is ő, ha birizgálja a békejelvényem, akkor mégiscsak elmentem vele, mert nem akartam, hogy azt gondolja, haragszom rá. Csodálatosan éreztem magam, megbékélve az egész világgal. A rehabilitáció igazán klassz meló. Meg is kértem Nicót, kapcsolja be a kabinjában a képernyőt, egész idő alatt az volt az érzésem, hogy a bolygóval ölelkezem, s Nico nem is tiltakozott, és én azt kívántam egy pillanatig, hogy a bolygót Nicónak hívják, minthogy úgysem volt neve, csupán számok és betűk egy csoportja jelölte. De ez csak olyan futó gondolat volt persze, hiszen csak a Föld körzetében levő égitesteknek adnak nevet, melyeken emberi lények élnek, de abban a pillanatban arra gondoltam, hogy szolgálati úton parancsnokunk elé terjesztem a dolgot. De aztán hagytam az egészet. Azért is, mert aztán dolgoznom kellett kutyamód, alaposan bele kellett nyúlni a készletekbe, s rogyásig dolgoztatni a szintetizáló gépeket, hogy rekonstruálják a szántóföldeket s mélyükön a természetes anyagforrásokat. S ez nem volt kéjálom, mivelhogy egy bolygó mégiscsak nagy, s bennünket az idő is sürgetett. A nagy munkatermekben működtünk húsz óráig harmincasával. De senkit sem hallottam panaszkodni. Én az A sorozat programozóhoz kerültem, lévén hogy a személyzet létszáma kevés volt, s értésemre adták, hogy ha jól végzem a dolgomat, a következő munka csak formáság lesz. Képzeltetitek, hogy megnyomtam a gombot. Az ökológiai restrukturáció egy metagráfját készítettem el nekik, amely valóságos csoda volt. Amikor aztán az asztrobioszok léptek színre, alig is javítottak rajta.

Rendelkeztek még a kauterizáció előtt fölvett mintákkal, s így nem volt túlságosan nehéz nagy mennyiségben előállítani a vegetációt, de ennek ellenére úgy határoztak az időhiány miatt, hogy a termékeny földek nagy részén utánszaktokat ültetnek, melyek aztán néhány évtized múlva eltűnnek, helyet adva fokozatosan a valódi vegetációnak. Különösen az erdőkkel nem lehetett mást tenni. Reprodukálták nagy sietve a lajstromozott példányok alapján az egész állatvilágot is, még az oly parányokat sem elhanyagolva, melyeket szerintem objektíven férgeknek lehet minősíteni. Mindent abban a pontos arányban, melyet az archívumok följegyzései mutattak. Igazi gondot csak a fossziliák jelentettek, amiket nem tudtak kellő mennyiségben előállítani s visszatenni mindenütt a megfelelő helyre. Hallottam egyiküket azzal tréfálni, hogy ez a bolygó megoldhatatlan problémát fog adni a jövő paleontológusainak, ha valaha is erre vetődnek. Mindenesetre a kövületek kívülről úgysem láthatók.

Amikor újra visszamehettem a kantinba, hogy a képernyőt nézzem, már mindennek tökéletes képe volt. Egyszerűen elhitte az ember. Megszólalásig ugyanaz a bolygó, mint amit korábban láttunk. Megesküdtem volna, hogy a fák,

még az utáztatok is, pontosan ugyanazon a helyen állanak, egyetlen levél sem hiányzik, vagy ami pótolja őket. Az állatok az utáztatokkal is táplálkozhatnak, várva, míg az igazi növényzet majd kisarjad azok fölött. Mikroszkóp kellett volna, hogy valaki megállapítsa a különbséget.

Tökéletes volt minden. Kivéve egy apróságot. Nem volt a bolygón senki.

Azt hittem, hogy itt megáll a tudomány, mert hiszen a technikai lehetőségek ellenére sem támaszthatja fel a halottakat az ember. De tévedtem. Éppen a bolygó lakói voltak a legfontosabbak. A záró akkord. Nélkülözhetetlen elem, amely csak egyedül akadályozhatta meg, hogy hadbírótság elé kerüljünk, s visszarendeljenek a Földre.

Ne felejtsek, hogy rendelkezésre állt minden szükséges adat. Még ha hiányzott is a mintapéldány, mivel egy nem hadviselő faj egyedének foglyul ejtése az életvallása elleni cselekedet lett volna, az asztrobioszok megőrizték emlékezetükben a bennszülöttek genetikai adatait, a variációkat beleértve, a szociológusok ismerték civilizációjukat, a pszicholingvisták pedig jelrendszerük legapróbb árnyalatait is. És ami hiányzott, azt könnyen pótolhatták. De ha könnye volt rekonstruálni az állatokat, annál bonyolultabb újraépíteni egy egész társadalmat. Főleg, hogy mérhetetlen sok időt igényel. A tanulás miatt. Ha egy vagy két század állt volna rendelkezésünkre, vagy legalább néhány évtized, megkísérelhettük volna a dolgot. De ezek miatt az újságírók miatt, akik egyik napról a másikra felbukkanhattak, meg aztán hogy a Főhadiszállásnak is mind több baja támadt a halogatással, nem lehetett húzni a dolgot.

Rengeteg vita volt erről, amelyeknek én csak visszhangjáról értesültem, míg végül is a kibernetikusok fogtak munkához, s kezdték ömlesztetni szériában a bennszülötteket. Gépeket persze, de feltéve, hogy valaki nem nyitja fel a hasukat, lehetetlen a különbséget látni. Mindenféle méretben s a szükséges nemekben gyártották őket, megtömték fejüket mindazzal, amit tudniuk kellett. Rekonstruálták a városokat, a falvakat eredetiben, az utakat és az ösvényeket, s a bennszülött utáztatokat visszahelyezték rá, azok meg elkezdtek tevékenykedésüket, mintha semmi sem történt volna.

Ugyanazokkal a tradíciókkal, ugyanazokkal a konyhai ismeretekkel s ugyanolyan magakelletéssel. Esküszöm, hogy maguk az eredetiek is csalatkoztak volna, ha szembetalálkoznak velük. S ami a legszebb a dologban, hogy ezek tartósabbak, mint az igaziak. Azok, akiket kipusztítottak, átlagosan tizenöt-húsz évig ha tartottak. Míg ez újabbak akár századokig, talán ezer évig is. Ez szükséges is, mert lévén hogy gépek, nem tudják magukat reprodukálni. Akkor hát többet ér ilyen tuskókat faragni.

Erről egyébként a szociológusok és a kibernetikusok sokat papoltak; az előbbieket mondván, hogy ebből egy furcsa, statikus civilizáció jön létre, az utóbbiak meg, hogy ez nem olyan biztos, és különben is füttyülnek rá. Rehabilitálni annyit tesz, mint visszaállítani valamit az eredeti szerint egy adott pillanatban, és semmi többet. Az asztrobioszok aztán megnyugtattak mindenkit, hogy majd a háború után, ha több idő és más lesz rá, még mindig kicserélhetik a gépeket szintetikus

biológiai bennszülöttekkel, s akkor az evolúció visszaszerzi jogait, sőt az ember még javíthat is rajtuk egy kicsit, több ezer évvel lendítve előre őket, de addig is, míg erre várunk, ezek a bennszülöttek, így ahogy vannak, tökéletesen betöltik szerepüket, megfelelnek arra, hogy fölszereljük és gondosan begyakoroltassuk őket abból a célból, hogy a xénóknak ellenálljanak.

Mindaz után, amit láttam - és ez nem üres szólam -, hogy az ember képes visszatenni a dolgokat pontosan az eredeti állapotukba, mintha sohasem járt volna itt, s éppen ez az, amit a pacifisták követelnek; s miután végleg továbbindultunk, be sem várva a bizottságot és az újságírókat, én amikorra és Nico között ülve, a kávézó képernyőjén megpillantottam azt a fickót megint a konyhája tetején, nyugodtan, amint újramácsolja azt, éppen úgy, ahogyan érkezésünkkor tette az a másik, s azt mondtam magamban, egy kis szerencsével ez még ezer évig is jól tartja magát, hát igen, bevallom, én akkor elkezdtem bögni. Nem is hallottam a parancsnokot, aki megköszönte mindezt nekünk, gratulált, s azt mondta, hogy a levegőben lóg a kitüntetés és az előléptetés.

Igazán szép melót végeztünk. És ti büszkék lehettek ránk itt mindnyájunkra. Ez minden, amit el kellett mesélnem nektek ez alkalommal.

Még csak annyit, hogy miattam ne nyugtalankodjatok, és hogy nagyon szeretnék hallani rólatok, különösen húgocskámról, s kívánom, hogy megkapjátok beszámolómat szóról szóra, és remélem, nem szenvedtek túlságos sok nélkülözést.

Ölellek mindnyájatokat!

(Hegedűs Zoltán fordítása)